

ЗАКОН ЗА ПОДЗЕМНИТЕ БОГАТСТВА /ЗПБ/

СЛАБИ МЕСТА, ПОРТАЛИ ЗА КОРУПЦИЯ	ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
<p>1. Неэффективност на действащия ЗПБ и необходимост от нова държавна политика по отношение на ПБ с цел гарантиране на енергийна независимост.</p> <p>2. Независимо от дадените два законови срока в ЗПСК §17а от ПЗР -срок 30.09.2004г./ и в ЗК /§4, ал.2 от ПЗР - 1.03.2007г./, и към момента има 67 броя концесии с неуредени договори. В тези случаи дружествата добиват подземното богатство, без наличие на сключен и влязъл в сила концесионен договор, като не плащат концесионно възнаграждение на държавата. До 2008г. тези дружества са плащали само карьерна такса по ЗМДТ, която е равна на минималното концесионно възнаграждение. След това и досега, те не плащат на държавата нищо.;</p> <p>3. Липсва състезателност на процедурата по предоставяне на концесии по ЗПБ, /В ЗПБ съществува няколко регламентирани възможности за придобиване на концесии за добив пряко без конкурс или друга състезателна процедура Налице е разлика от ЗК, тъй като тук, класирането на предложенията на допуснатите до участие се извършва в резултат на наддаване по един критерий - предложена най-</p>	<p>I. Преоценка и ревизия на съществуващия правен режим по предоставяне на подземните богатства /ПБ/, основана на следните опорни точки:</p> <p>1. Нова уредба в областта на добива на подземни богатства, в съответствие с правото на Европейския съюз и с основните принципи на Закона за концесиите.</p> <p>2. Да се обмисли регламентацията на концесиите за добив по ПБ да бъде изцяло по специалния закон ЗПБ, при възприемане на основните принципи и цели на концесионирането.</p> <p>3. Преценка и задълбочен анализ на методиката за определяне на конкретния размер на дължимите концесионни плащания по ЗПБ, приета през 2007 с оглед установяване на защита на държавния интерес при изчисляването на дължимите плащания и изготвяне на нова методика, респ. актуализиране на съществуващата.</p> <p>4. Изрична регламентация на задължение за предоговаряне на всички клаузи по договорите при изменение /удължаване на концесионния срок. Установено бе, че при анексирането на съществуващите договори не са променяни клаузите по тях, независимо от това, че някои от тях датират от 1997г.</p> <p>5. Изрична регламентация на основание за изменение на договорите и предоговаряне на клаузите по тях и при изменение на методиката и или други законови и подзаконови актове по ЗПБ, както и предоговаряне на всички клаузите при разширяване на концесионната площ, в случай, че остане тази законова възможност.</p> <p>6. Укрепване на административния капацитет и разширяване на обхвата и съдържанието на контрола, осъществяван от министъра на икономиката и енергетиката по отношение на изпълнението на договорите и незаконния добив.</p> <p>7. Създаване и поддържане на публични регистри на страницата на МИЕ за дадените разрешения и концесии за добив и за осъществения контрол по договорите.</p> <p>II. До изготвянето на нов закон да се обмислят изменения и допълнения в действащия ЗПБ в следните насоки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Държавна политика; • Условия към кандидатите • Максимално допустим размер на площите, подложени на търсене и проучване; • Права и задължения на титулярите на разрешения за търсене и проучване; • Концесионна площ и права на концесионерите • Концесионен срок • Процедура по предоставяне на разрешения

<p>висока цена, а при ЗК основен критерий за оценка е икономически най-изгодната оферта, то при ЗПБ,</p> <p>4. Липса на достатъчно прозрачност поради липса на публичен регистър за осъществения контрол по концесиите;</p> <p>5. Липсва достатъчен административен капацитет за осъществяване на функциите и в частност упражняването на контрола по концесионните договори, предвид необходимостта от специфични знания.</p> <p>6. Липсват достатъчно финансови средства за закупуване на техника, с която да се правят различните видове замервания, отчитащи изпълнението на договорите, липсват и финансови средства за извършване на геоложки изследвания;</p> <p>7. ЗПБ е създаден като „минен закон“ и не отчита спецификите на различните видове подземни богатства, съобразно тяхното значение за икономиката.</p> <p>8. Липсва нормативно задължение за изготвяне на стратегия за експлоатацията и опазването на всички групи ПБ, не само на минните ПБ; не е приета от МС и изготвената Стратегия за минната индустрия.</p> <p>9. Предвид големия интерес към ПБ и липсата на планиране, стратегия и единна държавна политика в областта на използването и опазването на природните</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Състав на Комисията • Забрани за издаване на разрешения • Концесионни плащания и методика • Икономически баланса на страните • Планиране и отчетност • Отчетност и контрол • Намерения за подобряване на контрола <p>Представяме следните конкретни предложения по ЗПБ в горните направления:</p> <p>1. Изработване на цялостна държавна политика и стратегия по отношение на природните ресурси, която да включва стратегия на минната индустрия, стратегия на разрешенията, на минните отпадъци и т.н.,</p> <p>1. Преоценка на групата полезни изкопаеми от чл.2 от ЗПБ според критерия значимост за националната икономика-полезните изкопаеми по чл.2, ал.1, т.1 /металните полезни изкопаеми/, т.3/ индустриалните минерали/, т.4/нефта и природния газ/, както и минните отпадъци/т.7/, да бъдат отделени в една група, която да получи статут на по-висока защита при тяхното проучване и използване според значимостта им за националната икономика;</p> <p>2. Регламентация в ЗПБ на задължение за разработване и приемане на Национална стратегия за използването и опазването на подземните богатства с оглед устойчивото развитие на страната и националната сигурност с цел единна държавна политика;</p> <p>3. Преценка на чл.8 от действащия ЗПБ, тъй като нормата е мъртва. Основният въпрос на който следва да се отговори тук е: необходим ли е засилен статут на стратегическите ресурси; Считаме, че ПБ следва да са приоритет на държавната политика.</p> <p>4. Предлагаме в чл.20 да се предвиди Стратегията и отчета на изпълнението на целите, в т.ч. и отчета за Националния баланс на запасите и ресурсите на подземни богатства, които са стратегически енергийни ресурси да се одобряват от Народното събрание;</p> <p>5. Предлагаме да се предвидят санкции при неспазване на задължението по чл.22в, ал.5 от ЗПБ за операторите на съоръжения за минни отпадъци;, тъй като същото сега е формално, не е скрепено със санкции.</p> <p>6. Предлагаме чл.23, ал. 1 да се допълни с оглед разясняване на смисъла на понятието "необходимите за извършване на съответните дейности управленски и финансови възможности, тъй като същото е неясно и обтекаемо";</p> <p>7. Предлагаме разпоредбата на чл.23, ал.2, регламентираща възможността за предоставяне на повече от 1 разрешения или концесии за добив за различни ПБ, също да бъде подложена на преценка с оглед защитата на държавния интерес;</p> <p>8. Предлагаме да се извърши преценка на чл.25 относно дадената законова възможност за прехвърляне изцяло или частично правата на титулярите за предоставено разрешение за търсене и проучване или за проучване без търг / при липса на състезателност и конкуренция/;</p> <p>9. Предлагаме законовата възможност, регламентирана в чл.31,</p>
---	---

<p>ресурси може да се достигне до нарушаване основни екологични изисквания и мерки за безопасност;</p> <p>10. Празната в законната уредба относно процедурата в чл.29 от ЗПБ по отношение на т.нар. „висящи производства“;</p> <p>11. В ЗПБ няма предвидено основание за прекратяване на концесионния договор поради обективна невъзможност при изтичане на определен срок;</p> <p>12. Липса на унифицирани /стандартизирани /типични образци на договори за отделните видове разрешения и концесии;</p> <p>13. Липса на цялостна уредба на процедурите, т. напр. предоставянето на концесии за добив на природни богатства, се урежда при условията и по реда на ЗПБ, а за изпълнението и прекратяването важат разпоредбите на ЗК;</p> <p>14. неефективна, несъотноситима и неизгодна за държавата методика за определяне на концесионните възнаграждения по ЗПБ,</p> <p>15 липса на прозрачност поради липса на публичен регистър,</p> <p>16. липса на законосъобразност при отдаването на концесия поради занижени критерии, които допускат субективност при избора на концесионера</p> <p>17. липса на състезателност на процедурата по предоставяне на концесии по ЗПБ, поради придобиване на концесии и за добив без търг и конкурс, въз основа на</p>	<p>ал.2 за удължаване на срока на разрешенията за търсене и проучване или за проучване да отпадне;</p> <p>10. Предлагаме максималния размер на предоставяните площи по видове подземни богатства /чл.31, ал.1/ да се прецени и анализира на база натрупаната практика с оглед разработване на единна държавна политика по управлението на подземните богатства. Предлагаме да се конкретизира чл.32, ал.2, с оглед въвеждане на ясни критерии при разширяването на площта както и посочване на максимален лимит на разширението на площта при предоговаряне на клаузите по договора;</p> <p>11. В чл.36 е регламентиран срока на концесиите за добив, които могат да бъдат до 35г., с възможност за продължаване до 15г., при условията на сключения договор. Нормата не балансира интересите на страните по договора. В случай, че срокът на концесията трябва да бъде продължен, то условията, при които това следва да бъде осъществено трябва да са разписани в закона, а не в договора;</p> <p>12. Предлагаме да отпадне текста на чл.37, ал.3 от ЗПБ с оглед възможността за разширяване на дейността чрез разширяване на първоначалната площ за добив или да се разпишат реквизитите и условията на „мотивираното искане“ до ресорния министър, като задължително се предвиди предоговаряне на всички клаузи по договора.</p> <p>13. Предлагаме неизпълнението на задължението по чл.35 от ЗПБ да бъде скрепено със санкция, тъй като в противен случай, същото е формално;</p> <p>14. Предлагаме да отпадне законната възможност в чл.39, ал.1, т.3 от ЗПБ за предоставяне на разрешение за търсене и проучване или за проучване на подземни богатства по право /без конкурс или търг/;</p> <p>15. В чл.39, ал.2 от ЗПБ да отпадне възможността да се придобиват по право концесии за добив на подземни богатства по силата на приватизационна сделка или да се обмислят процедури, които да елиминират липсата на състезателност;/ конкретните предложения за елиминиране на тези процедури могат да се намерят в доклада/</p> <p>16. Предлагаме чл.43, чл.44, ал.7 и чл.45, ал.6 от ЗПБ да се допълнят с оглед включване в състава на комисията, организираща и провеждаща търга и на представители на Областните управители;</p> <p>17. Предлагаме да се изясни смисъла на чл.56, ал.2 и нормата да стане императивна;</p> <p>18. Предлагаме принципите, на които се основава методиката за определяне на концесионното плащане да се регламентират в закона, а самата методика да е в акт на МС, както и да се предоговорят клаузите на договорите в съответствие с актуализацията на методиката;</p> <p>19. Предлагаме чл.63 от ЗПБ да се обсъди и прецени с оглед установяване на балансираност на отношенията. Считаме, че в момента, нормата не е в интерес на публичния партньор;</p>
--	--

<p>права от приватизационни сделки и регистриране на търговско откритие по ЗПБ, при публично знание за находищата в Национални геофонд.</p> <p>18. Липса на стандарти на услугата- едностранчиви и пристрастни договори и рискове, което е предпоставка за различни нарушения от страна на концесионера.</p> <p>19. Пропуски при договаряне и неустойки за ограничителни условия за спазване на ЗУТ, ЗОВОС, ЗЗ КТ и др.</p> <p>20. Липса на ефективен контрол по изпълнението на договорите- недостатъчни критерии за контрол и проверка, поради недостатъчен експертен капацитет при администрацията.</p> <p>21. Липсата на ресурси /административен и технически/ поражда невъзможност или затруднение за осъществяване на конкретни действия, некомпетентност, неефективност- анализите се извършват от външни фирми, липсват ресурси за извършване на проверките на място.</p> <p>22. Липсва мониторинг и контрол на място, поради липса на законова и подзаконова регламентация относно цялостната организация на осъществяване на контрола. ЗПБ препраща към ЗК по отношение на изпълнението на КД, което е недостатъчно предвид спецификата на ПБ.</p>	<p>20. Предлагаме чл.86 да се допълни с оглед уточняване на съдържанието на отчетите и начина на взаимодействие с компетентните министри- министъра на околната среда и водите и труда и социалната политика. Не е ясно и как се проверява достоверността на данните в тези доклади;</p> <p>21. В чл.90 е уреден контрола по концесиите за добив на подземни богатства, който е разпръснат върху министъра на икономиката и енергетиката, министъра на околната среда и водите, министъра на културата, кмета на съответната община. Предлагаме по-детайлна регламентация на контрола в нова глава „Контрол“ в ЗПБ при съсредоточаване на контролните резултати и действия в един компетентен орган;</p> <p>22. В ЗПБ да се въведе понятието „оперативен риск“ с оглед предотвратяване на възможността за евентуални претенции на концесионерите срещу държавата в случай на невъзможност и забава при отчуждаване на земите, на чиято територия да се извършва добива. Предлагаме да се обмисли и въведе законов срок, в който ако не е налице упражнено правото за добив, същото да се погаси;</p> <p>23. Предлагаме чл.61 да се допълни като се укаже изрично за какво да бъдат разходвани средствата по аналогия със ЗК и ЗУЧК, както и да се регламентирант и санкции, в случай на нецелево разходване от страна на общините;</p> <p>24. Предлагаме да се обмисли в ЗПБ да се уреди производството за предоставяне на разрешение за търсене и проучване;</p> <p>25. За осигуряване на публичност, прозрачност и отчетност, предлагаме ежегодно публикуване на страницата на МИЕ на информация за осъществявания контрол по всеки договор за търсене и проучване или за проучване или за добив на подземни богатства в регистъра на разрешенията за търсене и проучване или за проучване или за добив на подземни богатства.</p>
--	--

**23.Липса на ефективен
текущ контрол от страна
на държавните органи.**

За периода от
1999 г. до 2014 г. не е
извършван одит на
концесионния договор за
концесия „Челопеч“
от Сметната палата.
Договорът е включен в
програмата за одитна
дейност на Сметната
палата през 2014 г., като
одитираният период е
01.01.2011 г. - 31.12.2013
г.